

Merking av egg

Merking av egg skal gi god og tilstrekkelig informasjon til forbruker, være korrekt og ikke være villedende. Denne informasjonen er laget for å opplyse om de gjeldende merkekravene, og er spesielt rettet mot eggpakkerier. Det er du som er ansvarlig for å sette deg inn i og følge kravene i regelverket. Krav til merking av egg er gitt i ulike regelverk og det vises også til ulike internasjonale rettskilder.

Generelt

De generelle bestemmelsene om merking og næringsdeklarasjon er samlet i forskrift om matinformasjon til forbrukerne (matinformasjonsforskriften), som er basert på forordning (EU) nr. 1169/2011 om matinformasjon til forbrukerne (matinformasjonsforordningen).

Merkingen skal være på norsk eller i stavemåten likt norsk (matinformasjonsforskriften § 2). Merkingen skal være lett leselig. Det er krav om minste bokstavstørrelse på 1,2 mm (x-høyde) på obligatoriske opplysninger (matinformasjonsforordningen art 13 og vedlegg IV).

Obligatorisk merking	Frivillig merking
1. Betegnelse	7. Kvalitetsklasse (Klasse A)
2. Navn eller firmanavn og adresse	8. Vektklasse eller egg av ulik størrelse og minimums nettovekt
3. Antall egg	9. Merking på selve egget (NO produsentnummer)
4. Holdbarhetsdato (maks 35 dager etter legging)	10. Oppdrett: økologiske egg, egg fra frittgående høner utendørs, egg fra frittgående høner innendørs, egg fra burhøns
5. Oppbevaring (maks 12 °C)	11. Vaskede egg (dersom eggene er vasket)
6. Pakkerikode eller identifikasjonsmerke (kun godkjenningspliktige)	12. Förtype
	13. Opprinnelsesland
	14. Økologiske egg
	15. Næringsdeklarasjon

Mattilsynet

Bilde: Brødrene Hartmann A/S med tekst pålagt kartongen av Mattilsynet.

Obligatorisk merking

Obligatoriske merkekrav er krav som er obligatoriske å ha med på forpakningen i henhold til regelverket. I tillegg er det en mulighet for eggpakkeriene å gi forbrukeren tilleggsopplysninger om at eggene oppfyller gitte kriterier. Derfor merkes egg som regel med flere merkekrav i tillegg til de obligatoriske. Når eggpakkeriet merker med frivillige merkekrav, må eggene følge beskrevne krav i regelverket eller internasjonale rettskilder. Den frivillige merkingen som nevnes i tabellen over er den som er vanligst brukt. De obligatoriske kravene til ferdigpakkede egg er beskrevet i matinformasjonsforskriften §1, jf. matinformasjonsforordningen (forordning (EF) 1169/2011) art 9.

1. Betegnelse

En matvare skal ha et navn/betegnelse. Det skal brukes en betegnelse eller en beskrivelse av matvaren som er så nøyaktig at kjøperen får forståelse av matvarens egenart og kan skille det fra produkter som det ellers vil kunne forveksles med. Ordet «Egg» skal derfor inngå i betegnelsen. Dersom egget ikke er hønseegg, må arten f. eks. vaktelegg også fremgå i betegnelsen (matinformasjonsforordningen art. 17).

2. Navn eller firmanavn og adresse:

Egg skal være merket med navn eller firmanavn og adresse til den som er ansvarlig for matvarens næringsmiddelopplysninger. Dette vil være som regel være eggpakkeriets firmanavn (matinformasjonsforordningen art. 8).

3. Antall egg

Antall egg eller nettoinnhold skal angis på pakken. Dersom antall egg angis på pakningen er egg unntatt det obligatoriske merkekravet om nettoinnhold (matinformasjonsforordningen art. 23 og vedlegg IX nr. 1, bokstav c).

4. Holdbarhetsdato

Holdbarhetsdatoen skal angis med dag, måned og evt. år. Foran holdbarhetsdatoen skal ordene «best før» angis (matinformasjonsforordningen art. 24 og vedlegg X). For egg er det etablert en norsk sedvane for en maksimal holdbarhet på 35 dager etter legging.

5. Oppbevaring

Egg skal oppbevares på maksimum 12 °C (forskrift om særlige hygieneregler for næringsmidler av animalsk opprinnelse (animaliehygieneforskriften) § 23.) Når det i regelverket er krav til en gitt oppbevaring vil dette også være merkepliktig. Eggpakkeriet kan selv velge passende oppbevaringstemperatur, men det forutsettes at den er under 12 °C. Bestemmelser om oppbevaring er gitt i matinformasjonsforordningen art. 25 nr. 1.

6. Pakkerikode

Eggpakkeriet skal som hovedregel være godkjent. Enkelte eggpakkeri omsetter imidlertid i så små mengder at de er unntatt for godkjenningssplikt, men de er likevel registreringspliktige. De kan se bort fra dette merkekravet.

Alle godkjente eggpakkeri skal merke produktet med enten:

- Identifikasjonsmerke (ovalmerke med landkode, godkjenningsnummer, EFTA) eller,
- Pakkerikode f. eks. Pakkeri: NO 1234 (godkjenningsnummer eggpakkeriet har fått av Mattilsynet)

jf. animaliehygieneforskriften § 1, jf. animaliehygieneforordningen art 5, jf. vedlegg II.

Frivillig merking

Dersom det merkes med frivillige opplysninger, så skal det være korrekt og ikke egnet til å villedde forbruker (matinformasjonsforordning art. 7). Frivillig informasjon må ikke ta plass fra den obligatoriske merkingen (matinformasjonsforordning art. 37).

7. Kvalitetsklasse

Eggpakkeri defineres som sortering av egg etter størrelse og kvalitet (animaliehygieneforskriften § 1, jf. animaliehygieneforordningen art 2.3, vedlegg I pkt. 5.4). Eggene sorteres for å sikre at det kun er egg som er trygge, med rett kvalitet og egnet til konsum samt egg i eggkartongen. Sorterte egg merkes ofte som «Klasse A».

Bortsortering¹ av utrygge eller uegnede egg som:

- Rugede egg
- Knekkeegg (brudd i skall og hinne)
- Bedervede egg (bakterie eller mugg)
- Egg kontaminert med avføring

Internasjonale standarder med kriteriene for rett kvalitet² på nylig sorterte egg er:

- Skall og kutikula – normal form, ren, ubeskadiget.
- Luftrom – høyde ikke over 6 mm.
- Plomme – i midten og uten tydelig omriss av plommen. Ved dreining flytter ikke plommen seg merkbart fra midten og den vender tilbake til sentrum av egget.
- Eggehvite – klar og gjennomsiktig.
- Kimplet (eggstreng) – ikke synlig utviklet.
- Fremmede bestanddeler ikke tillatt (f. eks. blodegg).
- Fremmed lukt ikke tillatt.

¹ Mattrygghet: Forskrift om allmenne prinsipper og krav i næringsmiddelregelverket (matlovsforskriften) § 1, jf. forordning (EF) 178/2002 (matlovsforordningen) art. 14 der vi ser hen til retningsgivning i Codex-veilederen ([CODE OF HYGIENIC PRACTICE FOR EGGS AND EGG PRODUCTS, CAC/RCP 15 – 1976](#)), som gir føringer for forhold som er knyttning til hygiene rundt håndtering av egg og eggprodukt.

² Kvalitet: Generell forskrift for produksjon og omsetning mv. av næringsmidler § 5 der vi ser hen til retningsgivning i [forordning \(EF\) nr. 589/2008](#) art. 2 og [UNECE STANDARD EGG-1 concerning the marketing and commercial quality control of EGGS-IN-SHELL](#) som beskriver kvalitetssortering og størrelsessortering.

8. Vektklasse

Egg kan sorteres etter størrelse. Størrelsessortering skjer internasjonalt etter følgende vektklasser: XL: [73 g, →), L: [63g , 73g), M: [53g , 63g), S: (← , 53g).

Det er mulig å pakke to klasser i samme kartong som f. eks. S og M.

Dersom egg ikke sorteres etter vektklasse og egg av ulike størrelser settes i samme kartong skal det merkes med minimumsnettovpekt i gram og betegnelsen «Egg av ulik størrelse» eller tilsvarende uttrykk.

Størrelse: Generell forskrift for produksjon og omsetning mv. av næringsmidler § 5 der vi ser hen til retningsgivning i [forordning \(EF\) nr. 589/2008](#) art. 4 og [UNECE STANDARD EGG-1 concerning the marketing and commercial quality control of EGGS-IN-SHELL](#) som beskriver kvalitetssortering og størrelsessortering.

9. Merking på selve egget

Egg merkes ofte med eggprodusentnummer for å sikre eggets sporbarhet. Da merkes egget gjerne med landkode og eggprodusentens kode. Dette er beskrevet i handelsnorm for egg ([forordning \(EF\) nr. 589/2008](#)).

10. Oppdrett

Egg har ulike merkenavn avhengig av faktorer for hvordan eggene er produsert f. eks. egg fra frittgående høner. Merkingen skal ikke villedde kjøper med hensyn til eggenes kvalitet eller

produksjonsmåte, og eggpakkeriet må ha rutiner for hvordan de skiller de ulike eggtypene. Frivillige opplysninger skal være korrekte og ikke egnet til å villedde forbruker (matinformasjonsforordning art. 7).

Det er to hoveddriftsformer:

- frittgående høns (tradisjonelle golvanlegg eller aviar løsning)
- innredde bur

[Forskrift 12. desember 2001 nr. 1494 om hold av høns og kalkun](#) beskriver kriteriene for driftsform. Dersom driftsform merkes på kartongen skal eggene være produsert slik det er beskrevet for den aktuelle driftsformen.

11. Vaskede egg

Dersom man merker med vaskede egg, skal alle egg være vasket. [Eggene skal vaskes på en riktig måte](#). Ved vasking av egg kan vann, bakterier og kjemikalier trenge inn i egget dersom vasking ikke blir utført på riktig måte. Det ses hen til [forordning \(EF\) nr. 589/2008](#) art 2, pkt. 2 jf. art. 3.

12. Fortype

Dersom man markedsfører med at eggene er produsert av høner som har gått på fôr av en bestemt kornart bør denne kornarten utgjøre 30 % av fôret og det totale fôret bør bestå av 60 % korn. Er flere kornarter nevnt bør kornet bestå av minimum 5 % av hver kornart. Dette er beskrevet i handelsnorm for egg ([forordning \(EF\) nr. 589/2008](#)). Opplysningene skal det være korrekt og ikke egnet til å villedde forbruker (matinformasjonsforordning art. 7).

13. Opprinnelsesland

Det er ikke et obligatorisk krav i vårt regelverk om å merke med opprinnelsesland på egg. Det helt generelle kravet i regelverket for matinformasjon er at opprinnelsesland eller opphavssted skal angis i de tilfellene der utelatelse av slik opplysning kan villedde forbrukeren med hensyn til næringsmidlets virkelige opprinnelsesland eller opphavssted (art. 26).

14. Økologiske egg

Økologiske egg skal komme fra høns som oppdrettes i henhold til regelverket for økologisk produksjon. Mattilsynet er ansvarlig for utforming og tolkning av regelverket, mens Debio fører tilsyn med at regelverket etterleves. De viktigste tilleggskravene er at hønene skal ha tilgang til uteareal, fôres med økologisk fôr og ha en frittgående oppstalling med strødekke.

I Norge må virksomheter som produserer, tilbereder, lagrer eller importerer [økologiske matvarer](#) være godkjent av Debio. En slik godkjenning gjør det mulig å bruke Debios Ø-merke i markedsføring og profilering av produkter. ([Forskrift 22. desember 2008 nr. 1620 om økologisk produksjon og merking av økologiske landbruksprodukter og næringsmidler](#)).

15. Næringsdeklarasjon

Næringsdeklarasjon. Egg er generelt unntatt fra det kravet (matinformasjonsforordningen art. 16, pkt. 3 jf. vedlegg V), men hvis virksomheten likevel ønsker å merke med næringsdeklarasjon så skal det være i samsvar med regelverket som finnes i matinformasjonsforordningen art. 30-35.

Sporing:

Eggene skal kunne spores ett trinn tilbake og ett trinn frem, jf. Matloven § 11. Kunnskap som kan være relevant å følge med eggene fra eggprodusenten til eggpakkeri er:

- produsentens navn og adresse,
- produsentkode,
- leggedato/leggeperiode,
- avsendelsesdato,
- antall egg og/eller deres vekt.

Eggene skal også kunne være sporbare i alle ledd i produksjon og distribusjon jf matlovsforordningen art. 18, jf. generell forskrift for produksjon og omsetning mv. av næringsmidler § 5 der det ses hen til [forordning \(EF\) nr. 589/2008](#) art. 7.

Foto Mattilsynet

Ikke ferdigpakket egg

Dersom egg selges som ikke ferdigpakket (primærprodukt), f.eks. egg på et Brett eller selges uinnpakket over disk, er de unntatt fra merkekrav (matinformasjonsforordning art. 44). Dersom de er i en emballasje f. eks. ferdigpakket i en kartong er de omfattet av merkekravene.

Definisjonen av «ferdigpakket næringsmiddel» (matinformasjonsforordning art. 2, pkt. 2, bokstav e) er følgende: en salgsenhet som i uendret tilstand er beregnet på salg til sluttforbruker og til storhusholdninger, og som består av et næringsmiddel samt emballasjen det er pakket inn i før det tilbys for salg, enten denne emballasjen dekker varen helt eller delvis, men likevel på en slik måte at innholdet ikke kan endres uten at emballasjen åpnes eller endres; «ferdigpakket næringsmiddel» omfatter ikke næringsmidler som pakkes på salgsstedet på anmodning fra kjøperen eller er ferdigpakket med sikte på umiddelbart salg.